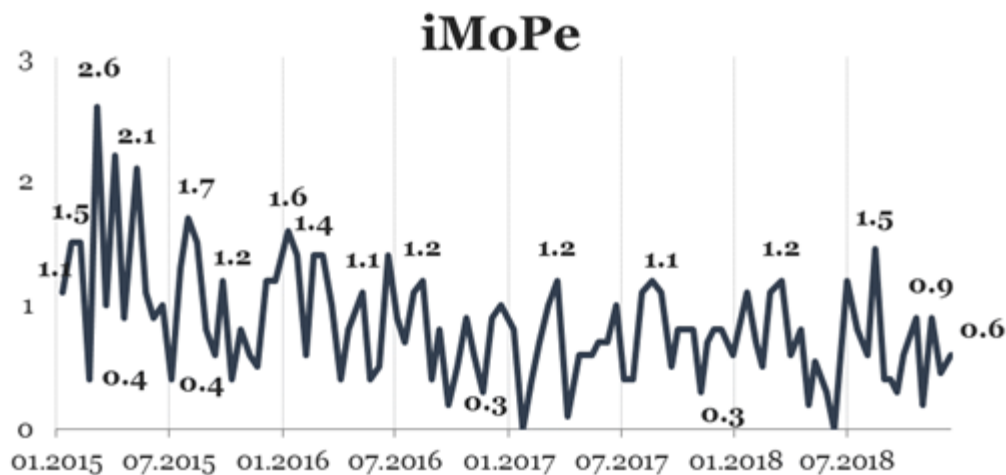

iMoRe №99. Нові підходи до корпоративного управління в банках

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав **+0,6 бала** за період з 26 листопада по 9 грудня 2018 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. В попередньому раунді індекс дорівнював **+0,5 бала**.

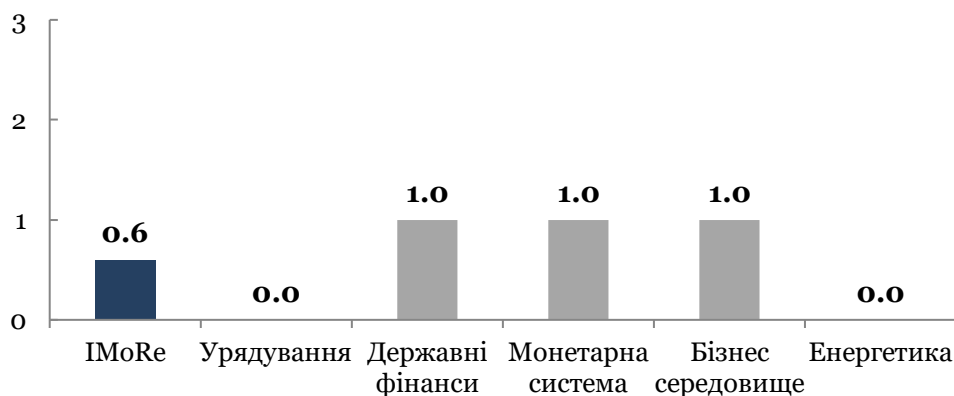
Головна подія цього раунду - затвердження методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України (+2,0 бала).

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5,

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Головна подія раунду

Затверджено методичні рекомендації щодо організації корпоративного управління в банках України, +2,0 бала

Раніше принципи організації корпоративного управління в банках були визначені в методичних [рекомендаціях від 2007](#). В них були визначені основні органи управління банку та їх задачі. Такими органами є загальні збори акціонерів банку, правління та наглядова рада.

Проте, фактично, наглядові ради часто не були дієвим органом та брали лише формальну участь в управлінні банком. Така ситуація призвела до того, що понад 100 банків визнано неплатоспроможними та виведено з ринку протягом 2014-2018 рр.

З метою мінімізації таких ризиків у майбутньому, НБУ почав впроваджувати в Україні [принципи корпоративного управління](#) в банках, які розробив Базельський комітет з питань банківського нагляду.

На базі цих принципів НБУ розробив [нові методичні рекомендації](#), в яких, зокрема, змінив роль наглядових рад у процесі управління банками. В нових рекомендаціях НБУ визначив нове поняття “колективної придатності” органів управління банком. Це означає, що склад наглядової ради та правління повинен мати компетенції по всіх основних напрямках діяльності, які здійснює банк.

Коментар експерта

“Банки мають особливий вплив на економіку. Метою корпоративного управління банків є більше, ніж дотримання інтересу акціонеру, а саме – дотримання інтересу суспільства у стабільності банківської системи та стимулюванні економічного зростання.

НБУ як регулятор має особливий вплив та зацікавленість у якісному корпоративному управлінні в банках. Як регулятор НБУ хоче бути впевненим у життєздатності стратегій та компетентності членів наглядових рад банків. Затверджені методичні рекомендації – перехід від більш формального контролю за дотриманням фінансових показників до змістовного регулювання того, як банки працюють, приймаються управлінські рішення, відповідальності за такі рішення. Впровадження рекомендацій дозволить банкам поліпшити якість корпоративного управління, зробить їх більш надійними та стійкими.»

Дмитро Яблоновський, Центр економічної стратегії

“Зазначені рекомендації не є імперативним (обов'язковим до виконання) документом, як, наприклад, Закон про акціонерні товариства чи Постанова НБУ №64. Вони деталізують бачення регулятора щодо того, як банкам слід реалізувати вимоги законів та постанов у частині побудови корпоративного управління. Разом з тим, можна не сумніватись, що рекомендації будуть використовуватись Нацбанком при оцінці корпоративного управління у банках (в ході перевірок) та визначення ступіню їх ризиковості.

З одного боку, цей документ покликаний допомогти банкам у побудові якісного корупційного управління. З іншого, відступлення банком від букви рекомендацій потребуватиме ґрунтовного пояснення причин цього. І будь-які неузгодженості між рекомендаціями та нормативно-правовими актами (ЗУ про АТ, ЗУ про банки, ППНБУ 64 та інші) можуть стати джерелом непорозуміння, помилок та порушень. Наразі, ми плануємо провести відповідний аналіз та протягом наступного року працювати у напрямках удосконалення нормативної бази та рекомендацій, а також регулярно проводити дискусійно-роз'яснювальні заходи для банків з питань корпоративного управління та його елементів.”

Олена Коробкова, Незалежна асоціація банків України

Коментар НБУ

“Ефективне корпоративне управління є критично важливим для належного функціонування банківського сектору та економіки в цілому. Надійність і стійкість банків є ключовими факторами фінансової стабільності держави.

Оскільки недоліки в управлінні одного банку можуть призвести до поширення проблем у банківській системі та в економіці в цілому, важливо підтримувати надійний рівень корпоративного управління в кожному банку. Такий рівень забезпечується, зокрема:

- чітким розподілом повноважень у банку для уникнення дублювання функцій та чіткого розуміння сфери відповідальності кожного працівника;*
- належним рівнем підзвітності в банку з метою своєчасного надання органам управління інформації для реагування та вжиття необхідних заходів;*
- належним рівнем системи стримування та противаг, що передбачає такий розподіл повноважень між органами управління та/або підрозділами банку, який забезпечує взаємну підконтрольність та упереджує можливість прийняття органами управління банку невважених рішень;*
- кваліфікованими членами ради та правління банку, які злагоджено забезпечують досягнення стратегічних цілей банку, розуміють і мають досвід управління притаманними банківській діяльності ризиками, приймають на підставі всебічного аналізу інформації виважені рішення;*
- дієвою системою запобігання конфліктам інтересів у банку.*

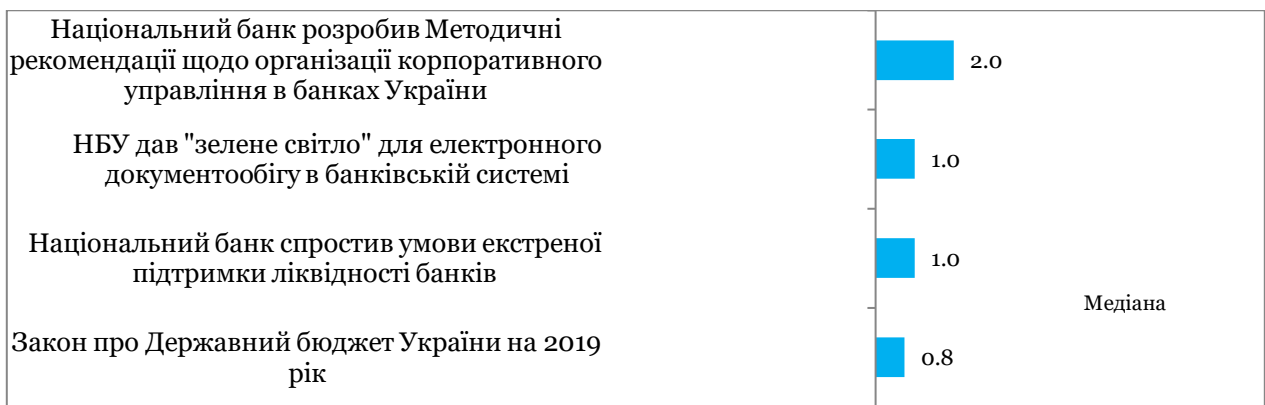
Першим кроком вдосконалення корпоративного управління в банках України стало прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» з реєстр.№ 2210 (далі – Закон № 2210).

Прийняття з грудня 2018 року Правлінням Національного банку України рішення № 814-р «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо організації корпоративного управління в банках України» обумовлено необхідністю підвищення рівня корпоративного управління в банківському секторі України, з урахуванням пропонування (законопроект Національного банку в роботі) і вже прийнятих законодавчих змін (Закону № 2210), а також кращої міжнародної практики (зокрема, рекомендацій Базельського комітету з питань банківського нагляду щодо корпоративного управління).

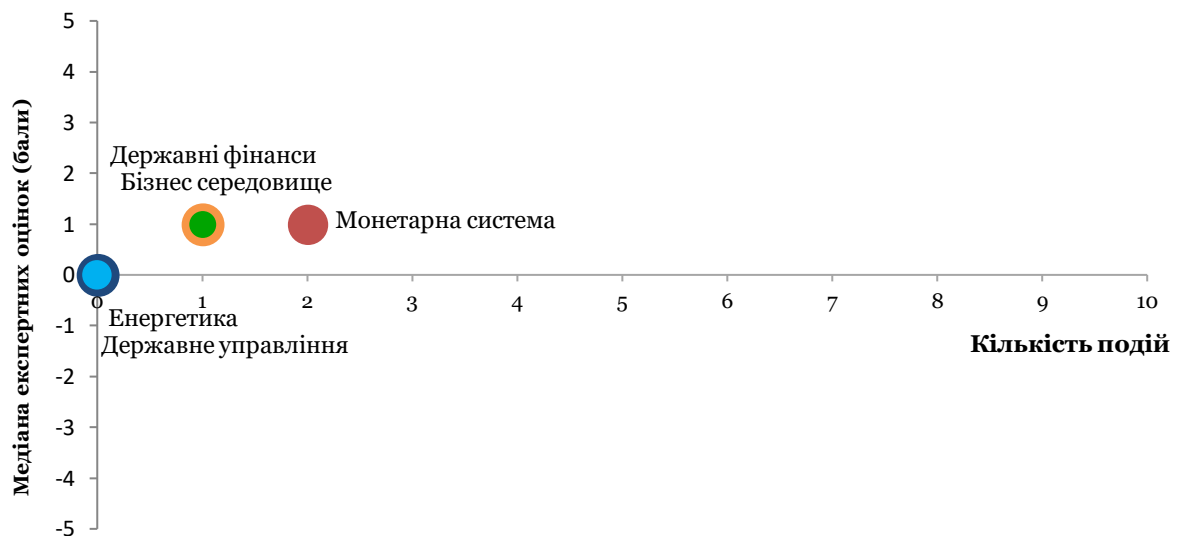
Документ містить рекомендації банкам України з питань організації корпоративного управління, зокрема щодо:

- відповідальності, функцій, складу та порядку роботи ради банку, її колективної придатності;
- формування, складу, повноважень і порядку роботи комітетів ради банку;
- ролі ради банку в забезпеченні ефективного функціонування системи внутрішнього контролю в банку;
- впровадження ефективної політики винагороди, яка буде стимулювати працівників діяти в інтересах банку та не вдаватись до надмірних ризиків;
- розкриття банком інформації про корпоративне управління.”

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0.0
Державні фінанси	+1.0
Закон про Державний бюджет України на 2019 рік	+0.8
Монетарна система	+1.0
Національний банк спростив умови екстреної підтримки ліквідності банків	+1.0
НБУ дав "зелене світло" для електронного документообігу в банківській системі	+1.0
Бізнес середовище	+1.0
Національний банк розробив Методичні рекомендації щодо організації корпоративного управління в банках України	+2.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

[VoxUkraine](http://imorevox.org)- це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.